



Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö valmistelevat sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta ja maakuntien perustamista sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta hallitusohjelman mukaisesti. Sosiaali- ja terveysministeriö, sisäministeriö ja valtiovarainministeriö ovat pyytäneet pelastuslaitoksilta ja muilta lausuntopyynnön jake- lussa mainituilta tahoilta lausuntoa luonnoksesta hallituksen esitykseksi. Myös muut kuin jakelussa mainitut tahot voivat antaa asiassa lausuntonsa. Lausuntopyyntö liitteineen ja viiteaineistoineen on www.lausuntopalvelu.fi -palvelussa, diaarinumero VN/8871/2019. Lausunnon vastausaika päättyy 25.9.2020.

Pohjois-Savon pelastuslaitos esittää aluepelastuslautakunnalle seuraavia kommentteja liitettäväksi lausuntoon:

Rahoitus:

- On tärkeää turvata riittävä rahoitus valtiolta maakunnan pelastuslaitokselle, jotta on mahdollista tuottaa yhdenvertaiset ja laadukkaat pelastustoimen palvelut koko maakunnan alueella. Tavoitteena pitää olla vähintään nykyisen palveluverkon ja palvelutason säilyttäminen.
- Rahoitusperustana asukaspohja, asukastiheys ja riskitekijät euroiksi käännettyinä on hyvä ja yksinkertainen malli, mutta asukaspohjaan ja tiheyteen tulisi ottaa mukaan työmatkajäätymä ja lisääntynyt vapaa-ajan asuntojen käyttö (etätyö, muu vapaa-ajan asuntojen lisääntynyt käyttö)
- Pelastustoimen palveluntarve kasvaa ikääntyvän väestön myötä. Väestörakenteen ikääntyminen Pohjois-Savossa sekä keskittyminen kasvukuntiin tuo haasteen pienten ja ikääntyvien kuntien pelastustoimen asiakaspintaan ja –ongelmiin (ikäihmisten asumisen paloturvallisuus), tehtävämäärien kasvuun, sekä oman työsopimussuhteisen henkilöstön ikääntymiseen ja jaksamiseen olla mukana pelastustoimessa (vapaaehtoispalokunnat ja työsopimussuhteiset palomiehet). nykyisen kaltaisen vapaamuotoisen varallaolon mahdollinen purkautuminen pienissä ja keskisuurissa kunnissa ei tuo tässä suhteessa helpotusta, vaan on päinvastoin.
- Riskitekijät ovat suppea luettelo, joka ei palvele harvaan asuttuja maakuntia, joissa esimerkiksi vakiintuneet yleisötapaukset tuovat suuremman riskin kokonaisuuteen, kuin esimerkiksi tilapäisesti silloin tällöin tuotannossa tai varastoituna oleva räjähdesarvo.
- Automaattinen riskiruu- tujen nosto tehtäväperusteisesti rahoituksen lisäämiseksi ei ole kestävä perusta kokonaisuuden kannalta. Tämä voi johtaa esimerkiksi pienten liikenneonnettomuuksien, joissa pelastustoimella ei ole tehtävää, korostamiseen, ja voi johtaa asemien toimintavalmiusvaatimusten nostoon vastoin toiminnallista kokonaisarviota.



08.09.2020

- Henkilöstö siirtynee pois kuntien eläkevakuutuksen piiristä, jolloin yhtiöittämisilanteissa, eläkemenoperusteinen maksu ei siirry henkilöstön mukana perustettavaan yhtiöön. Kuel on eläkemenoperusteinen maksu (käyttötalouden kulu), joka jääminen joko kunnille tai sote-pelastustoimelle tulee esittää tarkasti.
- Rahoituksessa pitää lisäksi huomioida tulevien muutostekijöiden vaatima lisärahoitus, kuten uusien tilojen huomattavasti korkeammat vuokratulot, ict-menojen kasvu sekä Öljysuojarahaston avustusten loppuminen/merkittävä supistuminen.

Maakuntien palvelujen organisointi

- Pelastustoimen ja ensihoidon synergiaetujen turvaaminen on kannatettava asia. Toimiminen erillisenä toimialana, toki yhteistyötä tehden soten kanssa, pelastuslaitos pystyy tuottamaan pelastustoimen palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Synergiaedut tulevat esimerkiksi yhteisestä henkilöstöresurssista ja yhteisillä pelastusasemilla toimimisesta sekä tukeutuen samoihin viesti- ja hälytysjärjestelmiin sekä niiden varajärjestelmiin. Lisäksi moniammatilliset yksiköt (hybridiyksiköt) ovat kustannustehokas tapa tuottaa ensihoidon ja pelastustoimen palveluja erillisiin järjestelmiin verrattuna. Maakuntia tulee kannustaa käyttämään näitä mahdollisuuksia.
- Pelastustoimi kuuluu sisäministeriön hallinnonalaan, josta tulee normatiivisia, kaikkia pelastuslaitoksia koskevia. On suuri tarve yhdenmukaistaa kansalaisen saamat onnettomuuksien ehkäisyn ja lupapalvelun käytännöt ja ohjeistus (esimerkiksi sähköiset lomakkeet ja niiden käyttöönotto). Kun pelastustoimi on oma toimija sote-maakunnissa, on yhdenmukaistaminen helpompaa.
- Pelastustoimen tulee olla valtakunnallisen sote-johtoryhmän linjauksen mukaisesti maakuntaorganisaatiossa sosiaali- ja terveystoimesta erillinen ja sen kanssa rinnakkainen toimiala. Toimialan rinnakkaisuus tulee selkeästi näkyä maakunnallisen organisaation rakenteessa ja tähän linjaukseen tulisi myös säädösten ohjata.
- Maakuntaudistuksen tulee mahdollistaa myös maakunnallisen varautumisen kehittämisen normaaliolojen häiriötilanteita ja suuronnettomuuksia sekä poikkeusoloja varten. Maakunnallisen yhteisen varautumisen yhteensovittamistehtävä tulisi säätää perustettavien maakuntien tehtäväksi.
- Joidenkin tehtävien osalta on perusteltua koota niitä suurempiin kokonaisuuksiin. Esimerkiksi tilannekustustoiminta, varautumisen koordinointi ja varautuminen poikkeuksellisen suuriin tilanteisiin, kuten metsäpaloihin. Kalusto- ja varustehankinnat ja kansainvälisen pelastustoimen valmiuden ylläpito ovat myös tehtäviä, joissa voidaan erikoistumalla ja keskittämällä kasvattaa tehokuutta. Pohjois-Savossa toimii Pelastusopisto ja kansainvälinen lentokenttä, joka antaa hyvän taustan laajemman tukitoiminnan järjestämiseen.

Lausunnon kohta 35:

- Pelastustoimen palvelut on perusteltua tuottaa sen maakunnan pelastuslaitoksen toimesta, mihin kunnat kuuluvat. Ehdotettu Etelä- ja Pohjois-Savon aluejakomuutos tarkoittaisi 9 paloaseman ja 4 sopimuspalokunnan sekä henkilöstön siirtymistä nykyiseltä Etelä-Savon alueelta Pohjois-Savon pelastustoimen alueeseen. Pohjois-Savon pelastustoimi olisi maakuntajaon muutoksen myötä vahva järjestäjä ja sen resurssit



08.09.2020

sekä kantokyky paranisivat. Etelä-Savon pelastuslaitoksen toimintamahdollisuudet puolestaan heikkenisivät.

- Uudistuksen tavoitteena oleva pelastustoimen ja ensihoidon synergia-etujen turvaaminen olisi Etelä- ja Pohjois-Savon aluejakomuutoksessa mahdollista säilyttää. Pohjois-Savon pelastuslaitos tuottaa nykyisin ensivastepalveluita koko maakunnan alueella ja noin puolet maakunnan ensihoitotehtävistä. Jos aluejakomuutos tapahtuisi, niin pelastuslaitoksella olisi valmius tuottaa ensihoitopalvelua ja moniammatillista palvelua myös Savonlinnan seudulla.

Lausunnon kohta 87 ja 88:

- Nimenä tulee olla pelkkä maakunta tai sote- ja pelastustoimi - maakunta. Pohjois-Savon osalta Pohjois-Savon maakunta tai Pohjois-Savon sote- ja pelastustoimi -maakunta (Sotepe -maakunta).

Vaikutusten arviointi

-

Esitys

Aluepelastuslautakunta keskustelelee Pohjois-Savon pelastuslaitoksella valmistellusta lausuntoesityksestä, ja antaa mahdolliset kommentit lisättäväksi lausuntoon aluepelastuslautakunnan kokouskeskustelussa. Pohjois-Savon pelastuslaitos viimeistelee lausunnon ja lähettää sen 25.9.2020 mennessä lausuntopalveluun.

Valmistelija

Paavo Tiitta

etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

puh. +358 17 18 8103

Päätösehdotus

Pelastusjohtaja Jukka Koponen

Aluepelastuslautakunta keskustelelee Pohjois-Savon pelastuslaitoksella valmistellusta lausuntoesityksestä, ja antaa mahdolliset kommentit lisättäväksi lausuntoon aluepelastuslautakunnan kokouskeskustelussa. Pohjois-Savon pelastuslaitos viimeistelee lausunnon ja lähettää sen 25.9.2020 mennessä lausuntopalveluun.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin yksimielisesti.



Pohjois-Savon pelastuslaitos
Pohjois-Savon aluepelastuslautakunta

Pöytäkirja

08.09.2020

7/2020

4 (4)

47 §